

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2518/2022
08.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., као законског наследника пок. ББ, бив. из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ а.д. Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 776/22 од 31.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 08.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 776/22 од 31.03.2022. године, у делу става првог изреке и ставовима другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд, а **ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву Пп 352/17 од 17.12.2021. године, у ставу другом изреке, у односу на захтев за исплату накнаде трошкова исхране у току рада, за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године и накнаде регреса за коришћење годишњег одмора за 2015. годину према туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд и у односу на захтев за исплату накнаде трошкова исхране у току рада за период од септембра 2015. године закључно са новембар 2017. године и накнаде регреса за коришћење годишњег одмора за 2016. и 2017. годину према туженом АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд и у ставу трећем изреке (одлука о трошковима првостепеног поступка) и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужиља да туженом АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 19.700,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

У преосталом делу ревизија тужиље се **ОДБИЈА**, као неоснована.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиљи накнаде трошкове ревизијског поступка у укупном износу од 102.341,10 динара, и то тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд у износу од 31.408,48 динара, а тужени АД за управљање јавном железничком

инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд у износу од 70.932,62 динара, све у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 352/17 од 17.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован основни тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиљи солидарно исплате накнаду трошкова исхране у току рада за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године, у одређеним појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора за 2015. годину, са законском затезном каматом од доспелости годишњег износа до исплате и да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиљи исплати накнаду трошкова исхране у току рада за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године, у одређеним појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора за 2016. и 2017. годину, у одређеним годишњим износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног годишњег износа до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је евентуали тужбени захтев и обавезани су тужени да тужиљи солидарно исплате накнаду трошкова исхране у току рада за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године, у одређеним појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора за 2015. годину, са законском затезном каматом од доспелости годишњег износа до исплате и обавезан тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиљи исплати накнаду трошкова исхране у току рада за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године, у одређеним појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора за 2016. и 2017. годину, у одређеним годишњим износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног годишњег износа до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиљи солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 167.870,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 776/22 од 31.03.2022. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставу другом изреке, тако што је одбијен као неоснован евентуални тужбени захтев. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка. Ставовима трећим и четвртим изреке, обавезана је тужиља да туженом АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 1.950,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 39.400,00 динара. Ставовима петим и шестим изреке, одбијен је

захтев туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд за накнаду трошкова првостепеног и жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, побијајући је у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке, из свих законских разлога, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011...10/2023, у даљем тексту: ЗПП), због чега није било места оцени изузетне дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужилце делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилце, сада пок. ББ, је до 01.09.2015. године био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд. Колективним уговором тог туженог из марта 2015. године предвиђено је да су накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у вредности радног часа за обрачун и исплату зараде. У обрачунским листама зараде правног претходника тужилце нису посебно исказивани износи ових накнада, нити су у означеном колективном уговору утврђени параметри на основу којих је могуће ове накнаде издвојити из износа зараде по основу обављеног рада и времена проведеног на раду. По анексу уговора о раду од 28.08.2015. године правни претхоник тужилце је од 01.09.2015. године наставио да ради код туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд, основаног Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године као друштво стицалац дела имовине туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд утврђеног деобним билансом као саставним делом Плана статусне промене тог привредног друштва, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава. Тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд уписан је у регистар привредних субјеката решењем Агенције за привредне регистре од 10.08.2015. године. Планом статусне промене туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд предвиђено је да ће се опис преузетих обавеза привредних друштава насталих статусном променом уредити посебним уговором. Сви учесници статусне промене потписали су Протокол о усвајању информације о спроведеном поступку статусне промене туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд од 24.06.2016. године којим је прихваћено почетно стање у пословним књигама учесника на дан 10.08.2015. године. По означеном Протоколу, тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд преузео је обавезе резервисане за судске спорове, односно спорове који су у току. У току првостепеног поступка обављено је економско-финансијско вештачење, у ком је обрачун сачињен према параметрима из Колективног уговора за ЈЖТП „Београд“ (према ком је поставље основни тужбени захтев) и према параметрима из Општег колективног уговора (према коме је постављен евентуални тужбени захтев).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд након статусних промена преузео, не само права, већ и обавезе према запосленима, као послодавац следбеник, а да није доказао да је на другачији начин са туженим „Железнице Србије“ а.д. Београд, као правним претходником регулисао питање индивидуалних и стечених права запослених, па је применом одредбе члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду одбио основни, а усвојио евентуални тужбени захтев за солидарну исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада у периоду од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године и регреса за коришћење годишњег одмора за 2015. годину (до статусних промена), а обавезао туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада у периоду од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године и накнаде регреса за коришћење годишњег одмора за 2016. и 2017. годину, када је правни преходник тужиље био у радном односу код овог туженог, у висини која је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака, према параметрима из Општег колективног уговора.

Одлучујући о жалбама тужених, другостепени суд је побијаном одлуком преиначио првостепену пресуду у усвајућем делу и евентуални тужбени захтев одбио, као неоснован, налазећи да су правном претходнику тужиље тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исплаћене у складу са одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду и одредбама Анекса Колективног уговора и Колективног уговора из 2015. године, тако што су му урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа, а да се вредност ових накнада не може утврдити применом одредаба Општег колективног уговора, нити Колективног уговора из 1995. године, јер ови акти нису били на правној снази у утуженом периоду. По ставу истог суда наведене накнаде не морају бити номинално изражене у одлуци послодавца. То проистиче и из одлуке Уставног суда по уставној жалби којом приликом је оцењена уставност и законитост Закона о платама у државним органима и јавним службама у делу којим је прописано да коефицијент садржи накнаду за топли оброк и регрес.

По становишту ревизијског суда, основано се ревизијом тужиље указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одлучио да преиначи првостепену пресуду и у целисти одбије евентуални тужбени захтев.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је, након почетка примене новелираног Закона о раду, остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором друштва преносиоца од 24.03.2015. године који је наставило да примењује и друштво стицалац предвиђено је да је у вредност једног

радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност $\frac{1}{12}$ регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износивама. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не искључује право на исплату ових накнада. Не може се прихватити став да су запосленима, па и правном претходнику тужиле, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини нити су спорне накнаде номинално исказали у платној листи правног претходника тужиле, како је то предвиђено Законом о раду.

Следствено изложеном, правилно је првостепени суд утврдио да би правни претходник тужиле имао право на накнаду трошкова за исхрану и регрес, да Колективним уговором туженог, као ни другим општим актом, у спорном периоду висина ових накнада није утврђена, нити је плаћена запосленима, што чини основаним тужбени захтев којим се потражују досуђени износе на име накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, чија висина је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака, према параметрима из Општег колективног уговора.

Притом, по оцени Врховног суда, основан је приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд у односу на захтев тужиле за солидарно обавезивање тужених на исплату тражених накнада за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године.

Тужено друштво стицалац основано је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године („Службени гласник Републике Србије“ број 60/15) у поступку спровођења статусне промене туженог „Железнице Србије“ АД. Реч је о статусној промени из члана 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима (издвајање уз оснивање) у којој се једно друштво (друштво преносилац) дели тако што преноси део своје имовине и обавеза на једно или више новооснованих друштава (друштво стицаоци), а по спроведеној статусној промени само наставља да постоји. У случају такве статусне промене, за пренос обавеза на друштво стицаоца релевантан је искључиво уговор о статусној промени, односно план поделе. На друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је одређено наведеним актима. Поред тога, одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима прописано је да друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем за обавезе које су по наведеним статусним документима остале на страни друштва преносиоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцима другачије уговорено.

У конкретном случају, означена статусна промена друштва преносиоца спроведена је по поступку прописаном Законом о привредним друштвима. Решењем Владе Републике Србије од 02.07.2015. године дата је сагласност тог привредног друштва од 11.05.2015. године којом је одобрен нацрт Плана поделе који је 31.03.2015.

године усвојио Одбор директора тог привредног друштва (објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са чланом 495. став 1. Закона о привредним друштвима). Планом поделе, као саставним делом Одлуке о статусној промени од 11.05.2015. године, означене су номиналне вредности имовине и обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце, и то су једнаке вредности. План не садржи опис преузетих обавеза ни начин на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ само констатацију да се на тужено друштво стицаоца преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности управљања јавном железничком инфраструктуром, без јасног одређења да ли у те обавезе спадају и новчана потраживања запослених које је тај тужени преузео од друштва преносиоца. У Плану је предвиђено да ће о томе бити закључен посебан уговор, али не и форма у којој ће се такав уговор закључити.

Између друштва преносиоца и друштва стицалаца, између осталог и туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд, закључен је 24.06.2016. године Протокол којим су његови потписници прихватили информацију о спроведеном поступку статусне промене друштва преносиоца и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Означеним Протоколом су у биланс туженог друштва преносиоца, поред осталог, пренета „резервисања“ за судске спорове, односно спорове који су у току. Наведени Протокол, по оцени ревизијског суда, има значај уговора предвиђеног у одељку V Плана поделе туженог друштва преносиоца, тако да је спорно новчано потраживање настало пре његове статусне промене остало обавеза тог туженог, а солидарна обавеза туженог друштва стицаоца не постоји у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео.

Околност да је тужено друштво стицалац преузело поједине запослене и са њима закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе ранијег послодавца - друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се запослени задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151. Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом, а на основу члана 414. став 1. истог Закона као у ставу другом изреке. Истовремено је применом члана 165. став 2. ЗПП, према делимичном успеху туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд у поступку, преиначена и одлука о трошковима жалбеног поступка садржана у ставу четвртном изреке другостепене пресуде, тако што је обавезана тужиља да туженом „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд накнади половину трошкова жалбеног поступка коју је одмерио другостепени суд, односно износ од 19.700,00 динара.

Тужиљи, која је у претежном делу успела са ревизијом, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка у укупном износу од 102.341,10 динара и то за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, увећано за износ пореза на додату вредност од 20% што износи 21.600,00

динара и судских такси на ревизију у износу од 32.296,44 динара и одлуку о ревизији у износу од 48.444,66 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама. Тужени нису солидарни дужници и зато су, сагласно члану 160. став 1. ЗПП дужни да тужиоцу надокнаде ове трошкове сразмерно свом уделу у предмету спора. У конкретном случају, удео туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд у предмету спора је 30,69 %, а удео туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд је 69,31 %. Сразмерно тим уделима, тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд је дужан да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 31.408,48 динара, а тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд у износу од 70.932,62 динара.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић